

Pædagogisk læreplan for Farum Nordby Børnehus 2020

Hvem er vi?

Farum Nordby Børnehus er en ny åbnet integreret daginstitution, der ligger i en naturskøn del af Farum. Vi har skov og vild natur tæt på os, samt en stor åben legeplads med egen lille skov.

Vores flotte hus rummer to vuggestuegrupper, normeret til 15 børn hver, og to børnehavegrupper, normeret til 25 børn hver. Huset er designet i samarbejde med pædagogisk personale, og bærer præg af at kunne rumme mange funktioner og muligheder for leg og udvikling. Rummene giver mulighed for nemt at kunne rykke om, så det passer til den nuværende børnesammensætning og deres behov for lege og lærings zoner. Og så har vi en stor tumlesal, hvor der er plads til at lave motorikbaner, have sovebørn, holde sociale arrangementer m.m.

Vores børn kommer primært fra det omkringliggende boligkvarter, og rummer børn med forskellige kulturer, sprog og livsforudsætninger. Vores fornemste opgave er derfor at skabe rammer hvori alle børn kan føle sig set, hørt og inkluderet i børnefællesskabet. Og mulighed for at de kan udvikle sig i trygge, stabile og interessante miljøer, hvor de også selv kan have mulighed for at være med til at sætte dagsordenen. Og hvor vi sammen kan skabe læringsrum, der følger med børnenes udviklings potentialer.

Personalet i Farum Nordby Børnehus er kendetegnet ved vores store faglighed og engagement i vores arbejde. Vi er en ret ny personalegruppe, og er i gang med en god proces ift. at finde fælles retning i vores pædagogik og samarbejde. Nogle af os har mange års erfaring fra den tidligere børnehave, men mange af os er kommet til da institutionen åbnede eller efter. Fælles for os er, at vi har fokus på det gode samarbejde, og at vi altid arbejder med børnenes trivsel og gode udvikling for øje.

Vi har stort fokus på forældresamarbejdet i Farum Nordby Børnehus. Vi har en meget aktiv forældrebestyrelse, som bliver inddraget så meget som muligt, især ift. ønskede arrangementer og hjælp til tiltag, vi gerne vil gennemføre. Og som ofte kommer med gode input og forslag.

Vi oplever en meget engageret forældregruppe, der er nysgerrig på hvad vi laver og gerne vil lave, og som er fantastiske til at støtte op om vores arbejde.

Vi er undervejs i en god proces omkring den Styrkede Læreplan – vi ved vi er undervejs, og vil gerne ”spille hinanden bedre” i hverdagen – vi vil løbende kigge på de forskellige punkter i Læreplanen og styrke den – emnet omkring evaluering er vi ikke nået til endnu.... men det kommer.

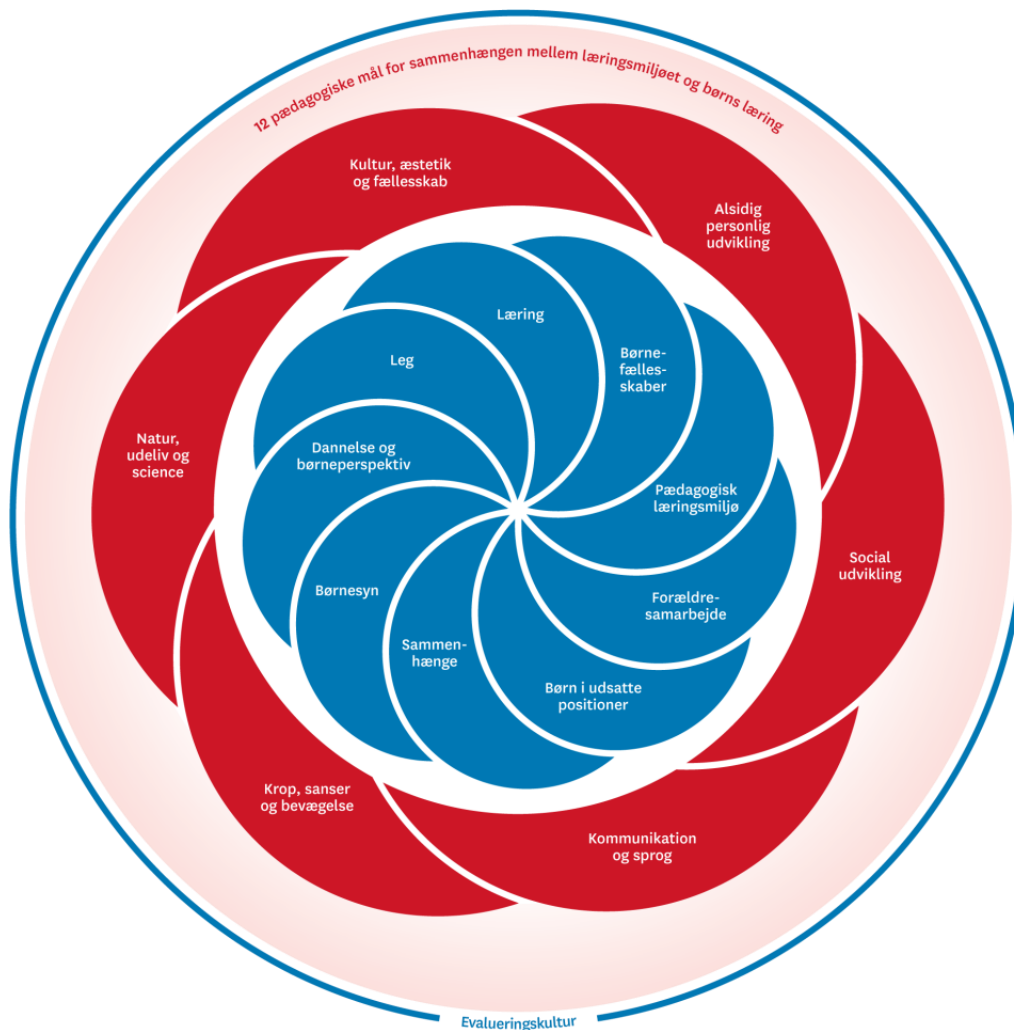
Pædagogisk læreplan

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen Den styrkede pædagogiske læreplan, rammer og indhold.

Læreplanen er et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske overvejelser, refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde. Børnenes perspektiv og børnefællesskabet skal inddrages og læreplanen skal tage højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov.

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, det blå centrum i "blomsten" samt de seks læreplanstemaer, de røde kornblade på "blomsten" og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring. Dagtilbudslederen har ansvaret for at udvikle den omkransende evalueringskultur.

Fælles pædagogisk grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag. Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14)

De centrale elementer i den styrkede læreplan er:

- ❖ Børnesyn. Det at være barn har værdi i sig selv.
- ❖ Dannelse og børneperspektiv. Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- ❖ Leg. Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- ❖ Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- ❖ Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.

- ❖ Pædagogisk læringsmiljø. Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- ❖ Forældresamarbejde. Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- ❖ Børn i udsatte positioner. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- ❖ Sammenhæng til børnehaveklassen. Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.

Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14)

Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring samt Børnefællesskaber

Barnesynet. Det at være barn har værdi i sig selv. Børn ses som aktive medskabere af egen læring og udvikling i rammer, det pædagogiske personale er ansvarlige for.

Furesø kommunes [Børne- og ungepolitik](#) beskriver de overordnede rammer for:

- Demokrati & Medborgerskab
- Læring & Læringsmiljøer
- Fællesskab & Inklusion
- Forældre & Forældresamarbejde
- Faglig indsats & Sammenhænge
- Den generelle forbyggende indsats

Dannelse og børneperspektiv. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Børn i dagtilbud skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.

[Furesø Kommune](#) beskriver i **dannelsesperspektivet**(link når det er færdigt) hvordan vi forstår begrebet dannelse og hvordan vi skaber dannelsesmuligheder for børn i dagtilbud. Dannelsesperspektivet kobler sig til læringsbegrebet og beskriver samspillet mellem barn og dets verden.

Leg. Leg har en værdi i sig selv. Leg er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Læring. Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Læring i dagtilbud sker i en vekslen mellem blandt andet børneinitierede lege, voksenplanlagte aktiviteter og rutiner.

I [Furesø Kommunes Fælles læringssyn](#) beskrives hvordan læring har fokus på de mangfoldige kompetencer børn tilegner sig; personlige, sociale og faglige. Vi har fokus på børns progression og på deres nærmeste udviklingszone.

Børnefællesskaber. Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende og alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads til, at det enkelte barn både kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende i en balance mellem individ og fællesskab.

Center for Dagtilbud og skole vægter for 0 – 18 års området:

- 1 vision: Alle børn og unge skal trives, udvikle sig og lære ud fra deres individuelle forudsætninger, som en del af sociale fællesskaber – så de bliver livsduelige og får en ungdomsuddannelse.
- 2 grundsyn: Det fælles læringssyn og et perspektiv på dannelse.
- 3 målsætninger: fællesskaber, læring og rammer der understøtter.
- 4 principper: resourcesyn, udgangspunkt i kontekst, børn og familier skal mødes med en samlet plan samt at styrke fagligheder styrker tværfagligheden.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn: Vores børnesyn er, at alle børn skal føle sig set, hørt og forstået i vores hverdag. Vi møder børnene med empati og anerkendelse, og vi tilstræber at alle børn har god kontakt med en voksen i løbet af dagen. At børn føler sig hørt, betyder også at de skal føle at de har indflydelse på egen hverdag, og mulighed for at vælge aktiviteter og lege som de selv ønsker hen over dagen.

Men vi vil også noget med børnene, og har derfor fokus på at skabe interessante og sjove lege og læringsmiljøer som børnene kan være en del af, selvfulgelig med udgangspunkt i deres spor og deltagelsesmuligheder. Samtidig med, at vi er bevidste om, at vores kerneopgave er at drage omsorg for alle børn, og møde dem lige der, hvor hver enkelt barn er.

Dannelse og børneperspektiver: Børnene i FNB er alle forskellige, og her kan man møde venner med andet køn, etnicitet og sprog, samt eventuelle udfordringer i sin hverdag. Dette giver os god mulighed for at

arbejde med hvordan man møder hinanden åbent og respektfuldt, og vi har stort fokus på at alle skal føle sig som en værdifuld del af vores fællesskaber i institutionen.

Og vi arbejder med at få inkorporeret børnenes perspektiver i alle aspekter af vores hverdag, både planlagte og spontane aktiviteter, samt vores rutiner og dag til dag gøremål. Samt at have fokus på børneperspektivet når vi fx. indretter stuerne, legezoner og soverum.

Leg: Den frie leg har høj prioritet i vores institution, da vi her oplever børnene på deres præmisser. Vi understøtter børnenes tiltag til lege, både ude og inde, og prøver at indrette vores rum og legeplads, så der er alle muligheder for at lege lige det man vil. Vi er opmærksomme på, om alle børn kommer med i en god leg, og støtter de børn der måske har brug for en voksen hånd til at komme ind i gode legefællesskaber. Man må gerne sige nej til at få flere børn ind i en leg, men det skal gøres på en ordentlig måde.

Læring: Vi mener, at en stor del af børns læring kommer gennem legen. I legen lærer børnene de sociale spilleregler, de lærer at afkode hinandens intentioner og følelser, og de lærer en masse af hinanden, først via parallelege, og senere hen rollelege. Og de øver sig i at samarbejde, forhandle og løse konflikter på en hensigtsmæssig måde.

Personalet skaber så også forskellige lærings situationer løbende over dagen, nogle planlagte, nogle spontane, og så er der også en masse læring i vores rutiner og forskellige hverdags aktiviteter. Derudover skaber vi læringsmiljøer for børnene, som de kan deltage i, afstemt med deres deltagelsesmuligheder og hvor de er i deres individuelle udvikling.

Børnefællesskaber: Vi arbejder med forskellige muligheder for børnefællesskaber i FNB.

Der er de planlagte fællesskaber som er tilrettelagt af personalet, som fx. grupper på tværs, storegruppen og legegrupper. Og så er der de fællesskaber der opstår gennem et fælles tredje, hvor fællesskabet består af de børn der har de samme interesser. Derudover er der venskaber på kryds og tværs af huset.

Det er vores største opgave at sørge for, at alle børn er en del af både voksenstyrede fællesskaber, samt børnestyrede fællesskaber, således at alle børn føler de er en del af noget. Og så skal vi hjælpe med at danne rammer for børnefællesskaber, hvori alle børn har mulighed for at komme til orde, samt hvor der er mulighed for udvikling og læring.

Pædagogisk læringsmiljø samt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø

Dagtilbud skal hele dagen etablere et pædagogisk læringsmiljø, hvor leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22 -23 og s. 30)

Furesø Kommune har et prioriteret **indsatsområde**¹:

- Børns oplevelse af at lære sig noget; målet er at alle børn oplever at lære noget, og at de bliver opmærksomme på egen progression.

Furesø Kommunes dagtilbud har beskrevet tre læringsrum, hvor vi tænker læring for og med børnene:

- **Rutiner:** fx aflevering og afhentning, af- og påklædning i garderobe og badeværelse, måltider og sove/hvilestunder.
- **Vokseninitierede aktiviteter:** planlagte eller spontane; fx ture, samlinger, rytmik, kreative forløb og sneboldskampe.
- **Børnekulturen:** Det, der foregår i og mellem børnene, hvor leg er et væsentligt element samt de aktiviteter som børnene initierer.

Voksenpositioner: Med fokus på det enkelte barn og børnegruppen som helhed, tages der bevidste valg i måden, der organiseres på. De pædagogiske medarbejdere vurderer hele tiden hvornår de skal **gå foran** børnene, **ved siden af** børnene eller **bagved** børnene, afhængig af barnet, situationen og konteksten.

Dagtilbud arbejder med børns læring over hele dagen og ofte med mange af de 6 læreplanstemaer og elementer fra det pædagogiske grundlag i spil på samme tid. Læring må også ses på tværs af læreplantemaerne: vedholdenhed overfor vanskeligheder, evne til fokusering og koncentration, evne til at samtænke viden og erfaringer og koble på tværs af kontekster, evne til at opsøge relevant hjælp samt at kunne skifte mening og se andres perspektiver; **metalæring**. At blive opmærksom på, hvordan man lærer bedst, foretrukne **læringsstrategi**, sker i alle hverdagslivets situationer. Er det fx ved at øve sig igen og igen, at få instruktion og forklaring af andre eller at se hvordan andre gør og selv prøve, når man er klar.

¹ Se kvalitetsrapport Dagtilbud 2016-2017

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes? Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Farum Nordby er en nybygget institution, og vi har derfor fra starten af haft meget fokus på især det fysiske læringsmiljø. Det såvel på stuerne, som på legepladsen og i huset generelt. Vi har en aktiv proces på stuerne, hvor vi rykker rundt efter børnenes behov for legezoner, udvikling af læremiljøer og lidt mere rolige steder hvor der er plads til at slappe af. Vi er ved at have alt det inventar vi skal bruge, men det har selvfølgelig spillet ind, at vi ikke har haft alt hvad vi ville fra start af. Og vi har også haft en lang proces med at finde ud af, hvad legetøj børnene interesserede sig for og så få det bestilt.

I forhold til det psykiske børnemiljø har tiden siden institutionen åbnede været præget af, at vi skulle lære børnene at kende, og have de endelige børnegrupper. Og så har Covid-19 selvfølgelig ramt os lidt uheldigt, da vi så har været lukket ned og skulle starte op på en anden måde igen.

Så vores fokus på det psykiske børnemiljø har primært været, at børnene har skullet føle sig trygge og glade, samt set og forstået, når de har været i institutionen. Især for vuggestuen har vi prioriteret nærvær, ro og faste trygge rammer for børnene, også fordi vi har haft mange indkøringer.

Men selvfølgelig også med stort fokus på, hvordan børnene har det med hinanden, og os voksne, og hvad vi har kunnet gøre for at alle børn har følt sig som en del af et godt og givtigt børnefællesskab. Og så har vi arbejdet med at hjælpe børnene med at danne legerelationer baseret på deres interesser, så at alle børn har kunnet finde en leg de kunne være en deltagende del af.

Vi arbejder med vores æstetiske børnemiljø på forskellige måder i institutionen. Der er fokus på, at børnene skal kunne se sig selv afspejlet i det der hænger på væggene. Og selvom vi selvfølgelig dokumenterer på Infoba, gør vi også meget ud af at dokumentere i børnehøjde, så de kan bruge det i hverdagen. Vi oplever også, at børnene nemmere kan inddrage deres forældre i hvad de har lavet, når de kan se på det sammen, og læse om hvad der er sket. Vi arbejder med, at rummene i huset er overskuelige og nemme at navigere rundt i, og at man kan se hvad man kan bruge i rummet. Og at der er farver, planter, børnekunst og ting der inspirerer i alle rum.

Eksempler på pædagogiske læringsmiljøer i børnehøjde i FNB vuggestue:

Aktivitet: Vi maler med vand.

Vi maler ofte med vand på legepladsen. Nogle gange er det på fliserne, andre gange er det på væggene eller legehusene. Børnene har mulighed for at gå til og fra aktiviteten når de har lyst. Vi har mange pensler, så at mange børn kan deltage på samme tid. Men vi har ikke så mange spande med vand, så børnene skal deles og vente på tur.

Aktiviteten henvender sig til alle aldre i vuggestuen, så alle børn kan deltage på deres eget niveau. Nogle gange maler de voksne noget, fx. ansigter som børnene kan blive inspireret af, og som vi kan få spændende samtaler om. Andre gange maler alle fri fantasi.

Rutineopgave: At gøre sig klar til at sove middagslur.

Her går børnene i en gruppe sammen ud på badeværelset og tager deres tøj af. Hvis noget er for stramt, eller svært at hive af, hjælper børnene hinanden eller man kan få hjælp af en voksen. Børnene tager selv deres ble af, hvis der kun er tis i, og ellers bliver de skiftet. Børnene venter på hinanden, og når alle er klar,

bliver der læst en bog højt. Så følges gruppen ad ned til soverummet, med hinanden i hånden og i godt humør, klar til en god lur.

Leg: Leg med legetøj.

Når børnene leger med legetøj på stuen, eksempelvis dyr, har vi ofte kun taget lidt frem af gangen. Vi sætter dyrene overskueligt og indbydende op og hvis flere børn vil lege med dyr, eller hvis enkelte børn vil lege en leg med mange dyr, henter vi flere frem.

Eksempler på pædagogiske læringsmiljøer i børnehøjde i FNB børnehave:

Aktivitet: Vandkamp om sommeren.

Vi har aftalt at vi vil lave en stor vandkamp i børnehaven, og alle må tage en vandpistol med.

Vi er tydelige med hvilke voksne der er med i kampen, og hvem der er hjælpere. Fordi vi oplever børn, der ikke kan lide at blive ramt af vandet, men gerne vil deltage og skyde med vand, laver vi en legezone, hvor man bare skyder på træer og vægge. Og så er der et hvile område, hvor man lige kan få pusten og evt lige tørre lidt inden man går ind i kampen igen. På den måde er der mulighed for at alle børnene kan være en del af fællesskabet, på hver deres måde.

Rutineopgave: At hente madvognen og dække bord.

Der er to faste bord-dækkere hver uge, og de går med den voksne ned og henter madvognen i vores køkken. Her taler vi med vores køkkendame om hvad vi skal have at spise, og om der er nogle nye råvarer i vi skal være opmærksomme på. Så går vi tilbage til stuen med vognen, og dækker bordene. Vi tæller hvor mange der sidder ved bordene, og snakker om hvad der skal bruges til at spise med.

Leg: Køkken og butik.

Vi har et legekøkken, hvor der også er en lille butik. Her er der både parallelege og rollelege, alt afhængig af alderen på børnene og udviklings trin. Børnene lærer at forhandle og samarbejde, da det er en legezone der er sjovest når der er mange børn med. Og da det som udgangspunkt er noget alle børn har en basisviden omkring, er deltagelsesbarren meget lav, og derfor er der mulighed for at alle kan være med.

Samarbejde med forældre

Dagtilbud skal have fokus på, hvordan dagtilbud og forældre kan samarbejde om barnets og børnegruppens trivsel og læring på tværs af dagtilbud og hjem. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24)

Forældresamarbejde sker i mange fora:

- Samarbejder med fokus på forældrenes eget barn, dialoger i hverdagen, forældresamtaler.
- Samarbejder omkring børns hverdag og læring, fx ved formidling ved udstillinger, i INFOBA, AULA
- Forældremøder for hele dagtilbuddet eller mindre grupper af forældre.
- Arrangementer, fx sommerfester, julearrangementer, fællesspisning

Det enkelte dagtilbud skal anvende nogle af de forskellige fora, hvor forældrene kommer i dagtilbuddet, til at sætte børns læring på dagsordenen. Dette kan fx ske, ved at der på forældremøder er et punkt, som handler om, hvad der arbejdes med i dagtilbuddet, og hvordan forældrene kan understøtte barnets læring i hjemmet.

Alle forældre er forskellige, det er dagtilbuddets ansvar at facilitere og rammesætte forældresamarbejdet differentieret og baseret på lokale traditioner, ønsker og den enkelte families behov. Forældresamarbejder skal være tillidsfuldt og konstruktivt.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vores udgangspunkt i samarbejdet med forældre er altid, at forældrene kender deres barn bedst. Derfor er forældrene selvfølgelig den vigtigste samarbejdspartner vi har, og det er vigtigt at vi som institution skaber gode og trygge rammer, hvori forældrene altid kan komme til orde.

Og vi er opmærksomme på, at der kan være brug for samtaler på forskellige tidspunkter for alle børn, derfor har vi ikke fastlagte forældresamtaler som sådan. Undtaget dette, er opstartssamtalen, overflytning til børnehavesamtalen og før skolestart. Og så er der automatisk en samtale med forældrene, hvis barnet er blevet vurderet i opmærksomhed/bekymring i trivselsvurderingerne, eller hvis barnet er blevet sprogvurderet, og skal have en fokuseret eller særlig indsats.

Derudover tager vi udgangspunkt i barnets udvikling og eventuelle problematikker, og så indkalder vi forældrene til en trivselssamtale, for bedre at kunne afklare hvad den konkrete problemstilling er. Og så informerer vi forældrene grundigt om, at vi altid er klar til at tage en samtale med dem, hvis de mener der er behov for det.

Hvis det er brug for eksterne samarbejdspartnere, er det lederens ansvar at indkalde disse til et møde. Og lederen kan også altid inviteres med til en samtale, både efter ønske fra personalet eller fra forældrene.

Vi har en meget aktiv og engageret forældrebestyrelse i Farum Nordby Børnehus. Der bliver holdt bestyrelsesmøde flere gange årligt, og forældrene bliver her inddraget i de beslutninger de kan støtte op omkring. Såsom forskellige arrangementer, mulighed for pædagogiske dage, praktiske opgaver de kan hjælpe til med osv. Og de kommer med gode forslag til vores årshjul og aktiviteter de kan hjælpe til med.

Kan bestyrelses repræsentanterne komme med flere eksempler? – det svar vender vi tilbage med efter vores næste Bestyrelsesmøde i oktober.

Vi har også forældre, der kommer og tilbyder deres viden på forskellige områder, som de gerne vil indgå i et pædagogisk forløb med.

Fx har vi en mor der er biologilærer, og som pt. er på barsel. Hun har tilbudt at komme med i vores skovgruppe nogle gange, og lave nogle natur og teknik forløb med os, hvilket vi naturligvis har takket ja til. Men vi har også talt med hende om, at hendes fokus så skal være på selve forløbet, og så har vi som personale fokus på børnenes deltagelsesmuligheder og forudsætninger for at lære, samt deres trivsel under forløbet.

Forældremøder? - Her kan vi ikke skrive så meget endnu – Corona har snydt os lidt på de fælles møder.

Også her vender vi tilbage med mere info.

Når vi skal dokumentere eller give beskeder til forældrene, bruger vi primært INFOBA. Dog er vi opmærksomme på, at ikke alle forældrene bruger denne platform. Derfor følger vi altid op på beskeder som vi evt. ikke har fået svar på. Og vi arbejder med også at dokumentere fysisk i institutionen, fordi vi oplever, at forældrene nemmere kan sætte sig ned med deres børn her og se på det. Og fordi børnene selv har været med til at lave det, og ser det så tit, kan de nemmere sætte ord på hvad der sker og hvordan de havde det med det.

Børn i udsatte positioner

Dagtilbud skal reflektere over, hvordan det pædagogiske læringsmiljø organiseres og tilrettelægges, så det også tilgodeser og understøtter børn i udsatte positioners læring. Børn i udsatte positioner kan fx være børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Furesø Kommune har opmærksomhed på børns trivsel, udvikling, læring og dannelse. Alle børn skal opleve sig som betydningsfulde og bidragende i fællesskaber og opleve at de har deltagelsesmuligheder. For at sikre dette anvender vi fælles redskaber og metoder.

Furesø Kommunes dagtilbud benytter modellen [Tidlig opsporing](#), der systematiserer trivselsarbejdet og har særligt fokus på forældreinddragelse og det tværfaglige samarbejde. Formålet med trivselsvurderinger er tidligt at få øje på børn, der befinder sig i udsatte positioner og som ikke synes at trives i deres hverdag. Hvis et barn ikke trives, inviteres forældrene til dialog, hvor man sammen vurderer hvordan trivslen kan forbedres og hvordan dagtilbud og hjemmet kan justeres, for bedre at kunne understøtte børnenes trivsel og udvikling.

Når børn ikke trives anvender det pædagogiske personale Pædagogiske Arbejdsprocesser Furesø, PAF, som en analysemodel og en fælles referenceramme for arbejdet med inklusion.

); for bedre at kunne få øje for sammenhængen mellem et barns trivsel og det pædagogiske læringsmiljø barnet indgår i.

I forhold til det enkelte barn beskrives indsatsen som:

- en **generel indsats**, den indsats, som alle børn behøver for at trives, udvikles, lære og dannes
- en **fokuseret indsats**, der er målrettet og af kortere varighed
- en **særlig indsats**, af længere varighed og involverer ofte fagpersoner udenfor dagtilbuddet, fx logopæd, fysioterapeut, psykolog

Dagtilbud har mulighed for at få faglige sparring af et tværfagligt team.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Hvordan arbejder vi med børn i udsatte positioner:

Vores pædagogiske udgangspunkt vil altid være at se det enkelte barns ressourcer frem for udfordringer. Og så give barnet mulighed for at udvikle sig igennem lege og læringsmiljøer, der er lavet til at give barnet bedst mulighed for at kunne være nysgerrig og undersøgende, samt føle sig tryk mens der prøves noget

nyt.

Alt afhængigt af barnets udfordringer, vil vi selvfølgelig gøre noget forskelligt. Men fælles for alle børn, udsatte eller ej, er det, at vi først og fremmest vil arbejde med det relationelle, og samspillet mellem barn og voksen. Altså være bevidste om, at vi som voksne er tydelige og positive overfor barnet, og at vi giver barnet en følelse af at være set, hørt og forstået. Derudover skal barnet føle, at det kan søge trøst, opmuntring og støtte hos de voksne det har omkring sig.

Vores stuer er indrettet sådan, at børnene selv kan tage legetøj, farver, papir osv., og der er fokus på at alt er i børnehøjde og at vi stiller det op så det inspirerer til leg.

Derudover er der indrettet forskellige legezoner, så børnene nemt kan gå i gang med en leg. Dette gør, at børnene kan mødes i nonverbale legerelationer, hvilket kan gøre det nemmere for fx børn med sprogvanskeligheder at komme ind i en leg. Der er også mulighed for at tage legetøjet med sig, og så lave en leg et andet sted, sådan at der fx kan leges i mindre grupper, hvis det er det børnene har brug for.

Vi tilrettelægger så vidt muligt vores voksenstyrede aktiviteter sådan, at alle børn kan være med inden for deres individuelle zone for udvikling.

Et eksempel fra børnehaven kunne være mosaik billeder. Vi har lagt en masse stykker farvet glimmerpapir rester på bordet, og børnene får et stykke karton, en saks og en lim. Nogle af børnene klipper stykkerne ud og laver et decideret billede af fx et hus, mens andre klister stykker på i farveorden, og nogle sætter dem på efter størrelse. Alle billederne bliver forskellige, og har forskellige teknikker, men alle føler at de har lavet et flot billede.

Et andet eksempel kunne være julegaver fra børnene til børnehaven. Forældrene gav udtryk for, at de gerne ville give noget legetøj til børnehaven. Derfor skulle alle børn komme med en lille gave, som vi så hængte op og åbnede et par stykker om dagen. Vi valgte at sige, at der gerne måtte komme brugt legetøj, sådan at de der måske ikke lige havde budgettet til at købe gaver til børnehaven også kunne være med.

Hvis vi oplever at et barn har konkrete udfordringer, vil vi indrette et læringsforløb for barnet samt børn barnet kan lære og lege med.

Eksempel: et vuggestuebarn på to år er ikke begyndt at gå endnu. Vi samarbejder med forældrene, og fysioterapeuten om hvilke tiltag vi kan tage for at fremme barnets udvikling. I dette tilfælde skal vi lave en "gå bane", hvor barnet kan holde fast i noget mens det går.

Sammenhænge

Dagtilbud tilrettelægger et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til o-klasse. At skabe sammenhæng kan fx handle om at børn i dagtilbud får positive erfaringer med at deltage i fællesskaber, så barnet får positive forventninger til de sociale fællesskaber i skolen. At det pædagogiske læringsmiljø skal have fokus på at understøtte, at børnene tør møde nye udfordringer, fordybe sig, være vedholdende,

kunne indgå i et børnefællesskab og tage initiativ til at indgå i relationer.
(Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27)

Furesø Kommune har fokus på at skabe sammenhænge for det enkelte barn omkring alle de overgange børn oplever. I hverdagens overgange mellem dagtilbud og hjem, i opstarten på dagtilbudslivet, overgangen mellem dagpleje eller vuggestue til børnehave, også i det integrere dagtilbud og endelig overgangen til tidlig fritidsordning, FFO og skole.

I Furesø Kommune benyttes der ved alle børns overgange et [overgangsskema](#). I dette skema uddyber forældre og pædagogiske medarbejdere de fokuser, som det vil være væsentligt, at pædagogiske medarbejdere i det nye tilbud kender til for bedst muligt at støtte det enkelte barn i at anvende sine erfaringer og kompetencer i den nye pædagogiske kontekst. Overgangsskemaet er oversat til flere sprog.

Furesø Kommune har et fælles afsæt for overgangen fra børnehave til skole, der beskriver [principper og procedurer for den gode overgang](#), herunder en **overgangskanon, NB link indsættes**. Overgangskanonen skal sikre, at alle børn i Furesø får fælles erfaringer og oplevelser, de kan inddrage i de nye fællesskaber, som de træder ind i ved overgangen fra børnehave til skole og FFO. Derudover indgår dagtilbud, FFO og skole lokale aftaler der understøtter børnene i overgangen og sikrer godt samarbejde mellem medarbejderne.

Dagtilbud skal inddrage forældrebestyrelsen omkring hvordan de kan medvirke til at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til FFO/skole.

Her kommer mere tekst om hvordan vi arbejder med overgangen fra hjem til Vuggestue,

Samt hvordan vi arbejder med overgangen fra Vuggestue til Børnehave

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til FFO og 0. klasse, herunder evt. lokale aftaler mellem dagtilbud og FFO-skole.

I FNB starter alle børn, der fylder 5 år det pågældende år, i vores Storegruppe. Det er uanset om vi forventer de starter i skole året efter, eller om de skal skoleudsættes.

I gruppen har vi stort fokus på de sociale færdigheder, det enkelte barns mulighed for udvikling og håndtering af krav og forventninger, samt selvhjulpenhed.

Vi har valgt primært at have fokus på børnenes sociale udvikling, og deres muligheder for at deltage i legefællesskaber samt regelbundne lege og aktiviteter. Dette er for, at alle vores børn gerne skal kunne føle sig trygge ved at indgå i nye sociale relationer i skolen, med nye legekammerater og nye voksne.

Vi arbejder også med de tre fælles ting, som alle børn i Furesø skal kunne.

Med Halfdan Rasmussens er det primært arbejdet med hvert enkelt barns forbogstav, samt øvelse i at stave eget navn og fokus på ting der rimer.

I gennem legen "alle mine kyllinger", øver vi situationer, hvori der er krav om at følge en bunden opgave og hvor man skal kunne håndtere det sociale aspekt af at blive fanget og i at hjælpe hinanden som både kylling og ræv.

Med sangen om "min rokketand", arbejder vi med at lære noget nyt, og om at synge sammen og derved lave et fællesskab alle er en del af, da alle kommer til at have en rokketand på et eller andet tidspunkt. Derudover arbejder vi med metoden "Trin for trin", hvor vi arbejder med det sociale og følelser. Og vi laver forskellige slags selvportrætter, for at kunne arbejde med barnet syn på sig selv.

Inddragelse af lokalsamfundet

I den pædagogiske læreplan skal dagtilbuddet overveje, hvordan lokalsamfundet i form af fx biblioteker, museer, idrætstilbud og -faciliteter, plejehjem, erhvervsliv mv. kan inddrages med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø. Dagtilbud kan invitere ældre medborgere, skolebørn eller andre frivillige i lokalsamfundet, der ønsker at bidrage med en særlig viden eller interesse inden for eksempelvis natur, sport, musik, sundhed eller håndværk. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

I [Furesø Kommune](#) er der mange muligheder for at inddrage lokalsamfundet, fx Skolelandbruget, Hjortøgaard, biblioteker, idrætsfaciliteter, legepladser, Musikskolen, plejehjem, museer og mange muligheder for at udnytte forskellige naturområder, skov, sø, landbrug til forskellige pædagogiske aktiviteter.

Dagtilbud skal inddrage forældrebestyrelsen omkring hvordan de kan medvirke til at bringe ressourcer i lokalområdet i spil.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Farum Nordby Børnehus ligger udenfor selve Farum by, og er derfor ikke i gåafstand til særlig mange ting såsom biblioteket, museer osv. Til gengæld er vi omgivet af den mest fantastiske natur, som vi bruger så meget vi kan. Fx har vi mulighed for at gå til en stor bålhytte i skoven, hvor vi kan lave mad og være en del af naturen over en længere periode. Og her er masser af dyreliv, insekter, padder, mus og lignende, som vi kan observere og undersøge. Derudover er her små søer og moser, hvor man kan fiske med net og se på vandlivet. Vi har også mulighed for at se på får og heste, og kan cykle til en bondegård med vores el cykler.

Vi har i perioder været med i Farum biblioteks udlåningsordning, hvor vi har fået skiftende kasser med bøger.

Det skal siges, at vi som nyt hus har prioriteret at lære vores lokalområde at kende, bebyggelsernes legepladser, naturen omkring os og så bare vores hus og legeplads. Vi tænker naturligvis, at vi skal på flere ture ud af huset, nu hvor vi er trygge i vores base.

De seks læreplanstemaer

Til hvert af de seks læreplanstemaer er udarbejdet to overordnede mål. Den pædagogiske læreplan beskriver hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børn læring indenfor og på tværs af de seks læreplanstemaer.

Til hvert læreplanstema præsenterer vi eksempler på hvordan vores pædagogiske læringsmiljø dels understøtter de to mål til det enkelte tema, hvordan det relaterer sig til det pædagogiske grundlag og endelig hvordan det ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod, vedholdenhed og kompetencer til deltagelse. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Furesø Kommune har et prioriteret indsatsområde²:

- Børns oplevelse af at lære sig noget; målet er at alle børn oplever at lære noget, og at de bliver opmærksomme på egen progression.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

FNB er indrettet, så der er stor mulighed for at børnene kan gøre ting selv, og så de kan hjælpe hinanden. Og så er der lagt stor vægt på, at alle børn har mulighed for at blande sig i interessegrupper og lege på tværs af stuerne. Vi har fokus på, at børn kan udvikle sig gennem at hjælpe hinanden, fx at de ældste børn hjælper de yngste. Men vi arbejder også meget med at skabe lærings og lege miljøer, hvor det er dem der kan og vil noget, der kan give noget videre til andre børn der gerne vil deltage.

Vi oplever også, at børn der er meget dygtige motorisk, har mulighed for at profilere sig på det, da vores institution har mange muligheder for fysiske udfoldelser, både ude og inde. Så det er nogle gange de børn der kan klatre højest, lave den bedste motorikbane, eller som kan finde flest dyr udenfor der er i høj kurs som legekammerater. Og igennem den udvikling af selvværd, og selvtillid, ser vi at de så anvender deres gode mentale overskud på at indgå i de andre legefællesskaber.

² Se kvalitetsrapport Dagtilbud 2016-2017

Dette gør, at børnene leger godt på tværs af køn og alder, da det er legen, færdighederne og oplevelsen der er i fokus, og ikke så meget om man er dreng eller pige, lige gamle eller andet.

Derfor har vi også stort fokus på at arbejde med børnenes interesser når vi planlægger vores aktiviteter, så alle børn får mulighed for at både deltage, samt bidrage, til den fælles aktivitet. Og derved føler sig som et værdifuldt medlem af vores fællesskab.

Vi bruger ofte kreative aktiviteter som samlingspunkt og et sted for personlig udvikling. Dette er både gennem maling, perler, mosaikker, tegneprocesser, trylledej og ler, forskellige naturmaterialer osv. Selvom man måske ikke er så god til at tale endnu, kan man godt samarbejde om et stort maleri, eller beundre, bruge ansigtsmimik og pludre om hinandens kreationer. Og det giver god grobund for sprogudvikling at dele sine værker med andre og vise det frem til stuekammeraterne eller sine forældre.

Derudover kan det enkelte barn også se sin egen udvikling i at lære at mestre forskellige færdigheder, så som at tegne, klippe, danne mønstre og lignende.

Social udvikling

Udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Dagtilbud skal ikke kun bidrage til at udvikle børns selvstændighed og evne til medbestemmelse men også deres forståelse for, indlevelse i og solidarisk handlen i forhold til andre. Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39 og Masteren til en styrket pædagogisk læreplan)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Vuggestuen: Vi arbejder meget med at dele børnene op i mindre fællesskaber. I nogle perioder er det de samme 4-5 børn som ofte er sammen i en gruppe, hvor vi kan målrette aktiviteter efter alder og udvikling, interesser eller spirende venskaber. I andre perioder deler vi børnene op i vekslende grupper, for bl.a. at skabe samhørighed og opmærksomhed blandt flere forskellige børn. Vi har fokus på at hjælpe børnene med at se hinandens behov og intentioner, samt selv at kunne udtrykke egne intentioner og behov.

Børnehaven: I børnehaven har vi meget fokus på at lære og bruge de sociale spilleregler. Dvs de måder vi omgås hinanden på, hvordan vi taler til hinanden og om hinanden, om hvordan man kommer godt ind og ud af lege osv. Til det bruger vi nogle gange metoderne "Trin for trin" eller "Fri for mobbere", hvor man kan gå i dybden med de at aflæse og forstå egne og andres følelser, intentioner og handlinger. Og så er vi så meget som muligt aktive deltagere i børnenes lege, især når vi kan se at der er brug for voksenstøtte til en gruppe eller et enkelt barn. Vi mener, at det især er gennem legen, at børnene udvikler sig socialt. Her lærer de at samarbejde, forhandle, reflektere over egne og andres handlinger og forslag osv. Og børnene lærer af hinanden, og lærer at se hinandens styrker og ressourcer.

Vi arbejder også med, at børnene skal kunne hjælpe hinanden, hvis der er brug for det. Og vi har meget fokus på det at være en god ven, hvad det vil sige og hvordan man er det.

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Læringsmiljøet skal understøtte børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. De pædagogiske medarbejdere er sproglige rollemodeller for børnene, og børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Furesø Kommune har et prioriteret indsatsområde³:

- Børnenes sproglige udvikling; målet er at børn, der ved 3-årsvurderingen havde behov for fokuseret eller særlig sprogindsats, er det mere end halvdelen, der ved sprogvurderingen før skolestart, alene har brug for en generel sprogindsats.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Vuggestuen: Vi har fokus på at benævne ting og handlinger i dagligdagen. Vi øver os i turtagning i kommunikationen og vi hjælper børnene i deres kommunikation med hinanden ved at "oversætte" hvis de ikke helt forstår hinanden. Udover det, forgår sprogstimuleringen gennem aktiviteter såsom sang, historier, dialogisk læsning, garderobe snakke osv.

Børnehave: Sprog og sprogstimulering er en fast bestanddel af vores pædagogiske arbejde i børnehaven, og vi har fokus på det i alle aspekter af vores dagligdag. Det foregår i vores aktiviteter, garderoben, toiletrutiner, ved frokostbordet osv. Og vi er opmærksomme på vores og børnenes kropssprog, især ved børn som ikke er så stærke sprogligt endnu.

Vi bruger dialogisk læsning, sange, fjolleremser og forskellige lege til at bringe sproget i spil. Og vi prøver at skabe ro og rum til at have længere dialoger med børnene hen over dagen, så der også kan øves turtagning, koncentration og ordforråd en til en.

Vi arbejder på at lave et decideret sprogområde i huset, hvor der både vil være bøger og sprogstimulerende spil, men også materialer og inspiration til personalet som kan bruges og evt tages med ud på stuerne.

³ Se kvalitetsrapport Dagtilbud 2016-2017

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Vuggestuen: I vuggestuen har vi fokus på bevægelse i dagligdagen. Vi har fokus på at bevægelsesmulighederne skal være tilgængelige for børnene. Vi har eksempelvis en stor madras og nogle rutschebaner på stuen som fast inventar. Og så har vi mulighed for at bygge forskellige motorik og sansebaner, som giver børnene mulighed for at udvikle deres sansemotorik samt grovmotorik.

Børnehaven: Vi bruger vores store legeplads meget til motoriske udfoldelser, da den giver mulighed for at bruge kroppen på mange forskellige måder. Der er klatretårne, gynger, bakker at løbe på, cykelbane, fodboldbane samt flere sandkasser. Så der er rig mulighed for børnene for at udfolde sig motorisk, men også for at have områder med ro og stille aktiviteter på vores græsarealer og ved vores udeborde.

Udover det, er vi så heldige at vi har et lille stykke skov på vores legeplads. Her kan børnene klatre i træer, bygge huler, sanse duftene og bevægelserne i træerne, samt opleve forskelligt terræn at gå på.

Indenfor har vi en dejlig stor tumlesal, hvor vi laver børneyoga, motorikbaner, sanglege, diskotek og meget andet. Og vi bruger børnemeditation før frokost når vi spiser inde, for at børnene lige kan komme ned i tempo og mærke sig selv og finde roen inden vi så spiser.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44 - 45)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Vuggestuen: Vi er ude i alt slags vejr, og oplever forskellige naturfænomener og årstider. Vi bringer gerne naturmaterialer med ind, vi dekorerer fx. med pinde og grankogler, som vi hænger op på stuen. Vi hælder vand i sandet i sandkassen og oplever hvordan sandet ændrer konsistens, når det ikke er for koldt kan vi også sanse det med vores bare fødder.

Vi har fået etableret plantebede, som vi bruger til at dufte og røre ved forskellige urter.

Vi får ofte besøg af salamandere på vores legeplads, så undersøger vi dem forsigtigt og taler om hvad de kan, hvor de bor, hvad de spiser og lignende.

Børnehaven: Vi mener, at det er vigtigt at børnene får gode erfaringer med naturen og naturfænomener. Vi er ude i alt slags vejr, og følger med i årstiderne og undersøger deres indvirkning på naturen omkring os. Børnene får mulighed for at lugte, smage, høre og mærke naturen, fx. ved at spise friske bølgeblade, dufte til luften efter et tordenvejr, mærke ru træstammer osv. Og vi har i år fået etableret plantebede med bær, krydderurter og tomater, som vi passer sammen med børnene og bruger flittigt til smage, dufte og røre. Vi taler med børnene om hvad vi kan bruge naturen til, hvorfor den er så vigtig at passe på og hvordan vi kan respektere og beskytte den.

Udover det, bruger vi naturen som skatkammer til kreative processer. Vi samler fx. bark, blade, pinde, mos og lignende og laver skulpturer ud af det eller maler på eller med det. Og vi bygger huler i skoven og leger med træstammer, sten og pinde. Og så har vi en bålplads hvor vi laver bålmad, the og hyggesnacks som popcorn og pandekager.

Naturen giver mulighed for at børnene kan undres, undersøge og teoretisere over en masse ting, og vi skal

som voksne både kunne være vejledere, finde svar og komme med spørgsmål. Men vores fornemste opgave er at give børnene plads til selv at komme med ideer og teorier, og så støtte dem i deres nysgerrighed og undren.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46)

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Vi mener, at det er vigtigt at skabe en kultur i institutionen, hvor der er plads til at bruge fantasien, være kreativ på mange måder, være nysgerrig og undrende på hinanden og hvor man rummer og bruger hinandens forskelligheder og ressourcer konstruktivt.

I FNB møder vi børn fra mange forskellige kulturer og familieformer, og vi tilstræber at alle skal føle sig velkomne og respekteret i institutionen. Vi fejrer fastelavn og julen, men taler også om andre traditioner såsom Halloween og Ramadan. For os handler kultur og fællesskaber om, at alle børn og voksne skal have mulighed for at føle sig som en del af vores institution, og at alle kulturer har værdi og læringspotentiale. Vi arbejder ud fra dansk pædagogik, værdier og normer i FNB, og har fokus på at børnene skal opleve at de har en demokratisk stemme i vores hverdag, og at de har indflydelse på deres liv, legerelationer, voksenstyrede aktiviteter og lignende.

Vi har gode muligheder for kreative udfoldelser i institutionen, og der er mange materialer i huset som alle kan benytte sig af. Udover at tegne, klippe og klistre, lave perler og male, har vi også fokus på at børnene selv skal finde deres materialer og være kreative med hvad de kan skabe. Og så har vi mange aktiviteter hvor man skal bruge hænderne til at udfolde sig med, med fx ler, trylledej, sand og mudder og lignende. Vi mener, at det er processen med at skabe noget der er vigtigt, og ikke så meget et evt. slutprodukt. Og at det er vigtigt med både "bundne" opgaver, samt processer hvor børnene selv bestemmer hvad det skal være og hvordan man kan lave det.

Evalueringskultur

Dagtilbudslederen har ansvar for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Dokumentationen anvendes i løbende evalueringer, som led i en evalueringskultur, der udvikler og kvalificerer det pædagogiske læringsmiljø. Mindst hvert andet år evalueres den pædagogiske læreplan med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen offentliggøres. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51)

Sådan beskriver Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, opgaven omkring evaluering i dagtilbud. Der bliver slået fast, at den pædagogiske dokumentation skal bruges til, at udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø for derigennem, at øge børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den løbende evaluering er et redskab for de pædagogiske medarbejdere og indgår i en evalueringskultur. Dagtilbuddets læreplan skal evalueres hvert 2. år og skal beskrive sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evaluering, kriterier og komplekse sammenhænge

Evaluering er et redskab der kan bidrage til at vurdere, udvikle og kvalificere pædagogisk praksis. At evaluere eller at vurdere et pædagogisk læringsmiljø kræver dialoger om hvad der er god kvalitet i læringsmiljøet og hvordan det gode pædagogiske læringsmiljø har betydning for børnene. Dialoger om kvalitet af pædagogisk praksis er vigtige og medvirker til, at gøre kriterier for evalueringer tydelige. Kvalitet forstået som hvad børnene skal have med sig og hvordan læringsmiljøet skal tilrettelægges, så det understøtter bedst muligt Disse dialoger foregår blandt de pædagogiske medarbejdere og involverer dagtilbuddets forældrebestyrelse. De pædagogiske medarbejdere tilrettelægger det pædagogiske læringsmiljø efter de antagelser de har om, på hvilke måder læringsmiljøet bidrager til børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Dialoger om pædagogisk praksis skaber mulighed for refleksion og læring om egen praksis og mulighed for at justere denne. De pædagogiske medarbejdere vil opleve sådanne dialoger som meningsfulde måder at anvende evalueringer på.

Pædagogiske medarbejdere skal træffe mange vurderinger, beslutninger og handlinger i løbet af en dag. Mange handlinger sker hurtigt og baserer sig på de pædagogiske medarbejders professionelle dømmekraft; en erfaringsbaseret fornemmelse for hvad der sker og hvad der er vigtigst. I situationen kan der altid handles anderledes og refleksion over praksis er derfor central. I nuet er der sjældent tid og rum for refleksion, drøftelser og refleksion må ske efterfølgende og skal dokumenteres, fx noteres, for at kunne indgå i en senere systematisk evaluering og kunne give støtte til forandringer af handlinger og praksis. Pædagogisk praksis udfolder sig i komplekse processer, hvor både børn og voksne har intentioner med de handlinger og interaktioner der finder sted. I pædagogisk praksis er der ikke er entydighed mellem indsats og resultat; konteksten og de konkrete menneskers handlinger og beslutninger har betydning for hvad der sker i samspillet. Evalueringer af pædagogisk praksis skal kunne rumme denne kompleksitet. Når man

evaluerer sætter man særligt lys på en del af det pædagogiske læringsmiljø, velvidende at man ikke kan indfange alt det børn oplever over hele dagen. De pædagogiske medarbejdere udvælger altså et særligt fokus for evalueringen af det pædagogiske læringsmiljø. Dette fokus beskrives i læringsplatformen, [se mere side XX](#).

Evaluering; kultur, kompetence og kapacitet

Den styrkede pædagogiske læreplan fremhæver, at dagtilbudslederen er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet. En evalueringskultur forstår vi som en sammenhængende tilgang til evaluering og praksis, hvor evalueringer bidrager til udvikling af kvaliteten af den professionelle praksis. En evalueringskultur kræver at dagtilbuddet har udviklet evalueringskapaciteter.

Evalueringskapaciteter forstået som, at arbejde reflektivt med egen evalueringspraksis med henblik på, at blive bedre til at evaluere, til at anvende og omsætte evalueringer til et løft den pædagogiske kvalitet. Struktur og organisering af de pædagogiske medarbejders arbejde med didaktik; med planlægning, dokumentation og evaluering af pædagogisk praksis samt parathed og kompetence til sammen at reflektere over hinandens praksis og til at ændre denne, styrker en evalueringskultur. For at understøtte dagtilbuddenes arbejde med at opbygge en evalueringskultur anvender Furesø Kommune nogle fælles redskaber.

Fælles redskaber i Furesø Kommune

Furesø Kommunes dagtilbud anvender Læringsplatformen som didaktisk redskab. Her planlægger, analyserer, udvikler, dokumenterer og evaluerer de pædagogiske medarbejdere igangværende pædagogiske forløb, rutinesituationer samt børnekulturen. Læringsplatformen understøtter den løbende systematiske evaluering. Dokumentation der indgår i evalueringer kan antage mange former: Interviews af børn, læringsfortællinger, fotos, børns tegninger, video, observationer, udstillinger, relations skemaer; barn-barn eller barn-voksen, logbøger eller skemaer til registrering.

Furesø Kommune understøtter arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan med Læringslaboratorier. I læringslaboratorierne mødes dagtilbudsledere og faglige fyrtårne og udvikler, sparrer og henter ny inspiration og viden til det fortsatte arbejde med den pædagogiske læreplan.

Furesø Kommune anvender KIDS, et redskab til Kvalitetsudvikling I Dagtilbud, KIDS ligger tæt op af det pædagogiske grundlag og de 12 mål der vedrører de 6 læreplanstemaer. KIDS indgår i det pædagogiske tilsyn og anvendes af dagtilbud til inspiration til udvikling af kvaliteten af deres pædagogiske praksis. I de systematiske evalueringer kan dagtilbud med fordel hente inspiration i KIDS.

I Furesø Kommune arbejder vi ud fra Læreplansløjfen, der binder politiske prioriteringer, pædagogisk praksis og videndeling og tilsyn sammen, se meresenere.

Hverdagsevaluering, løbende systematisk evaluering og evaluering hvert 2. år

I Den styrkede læreplan er det beskrevet hvordan dagtilbud løbende skal evaluere på hvilke måder læringsmiljøet understøtter børns trivsel, læring, udvikling og dannelse samt at dagtilbuddets læreplan skal evalueres hvert 2. år.

Tre niveauer af evalueringer, der bidrager og kvalificerer hinanden, indgår i arbejdet med læreplanen.

Hverdagsevalueringer

Hverdagsevalueringer er de uformelle og spontane refleksioner om evaluering som de pædagogiske medarbejdere gør sig, når de holder pause, har sovetime eller er på vej hjem fra arbejde. Disse evalueringer rummer vigtige observationer og refleksioner og kan bidrage til de løbende systematiske evalueringer af pædagogiske forløb og af det pædagogiske læringsmiljø. For at fastholde hverdagsevalueringerne gør de pædagogiske medarbejdere notater ud fra spørgsmål:

- Hvad forløb godt?
- Hvilke intentioner havde børn/voksne?
- Hvad fik børn/voksne ud af forløbet?
- Hvilke nøgleord dukker op?

Løbende og systematiske evalueringer

Notater fra hverdagsevalueringer indgår i de løbende og systematiske evalueringer som Læringsplatformen understøtter. Rammer og struktur for de systematiske evalueringer skaber dagtilbudslederen lokalt. De systematiske evalueringer finder sted på møder hvor relevante pædagogiske medarbejdere deltager. Læringsplatformen er rammen for indsamling af data og dokumentation og kobler hverdagsevalueringer med løbende systematiske evalueringer.

Læringsplatformen rummer en spørgeguide der understøtter analysen af praksis:

- Børns udbytte ifht. beskrevne mål og det pædagogiske grundlag
- Børns oplevelser og børns perspektiv
- Hvad viser forløbet om vores refleksioner om valg af indsatser?
- Hvad viser evalueringen af nyt, overraskende og spændende?
- Hvad har vi voksne lært?
- Hvad vil vi vide mere om?
- Hvad tager vi med til næste forløb?

Dagtilbudslederen understøtter at den systematiske evaluering anvender dialogmetoder der bringer flere perspektiver frem og som fremmer udvikling af nye forståelser og ideer.

I processen med løbende og systematiske evalueringer kan dagtilbud arbejde med forskellige lytte positioner. Forskellige pædagogiske medarbejdere holder særligt øje for:

- Børneperspektiv i forløbene
- Guldkorn der rummer vigtig viden og læring
- Det der er vigtigt at formidle og dele viden omkring
- Hvilke begrænsninger eller udgrænsninger børnene møder i forløbet

De opmærksomheder som medarbejderne fra forskellige lytte positioner får, indgår i dialogerne.

Evaluering af læreplanen hvert 2. år

Evalueringer fra Læringsplatformen, både fra hverdagen og de systematiske evalueringer af det pædagogiske læringsmiljø indgår i evalueringen af den pædagogiske læreplan, der gennemføres hvert 2. år. Evalueringen gennemføres af dagtilbudsleder sammen med de pædagogiske medarbejdere med funktionen: fagligt fyrtårn og involverer de øvrige pædagogiske medarbejdere. Tilsynsrapporten og den udviklingsplan som dagtilbuddet laver på baggrund af tilsynet samt evalueringer fra Læringsplatformen, udgør data for evalueringen af dagtilbuddets pædagogiske læreplan hvert 2. år.

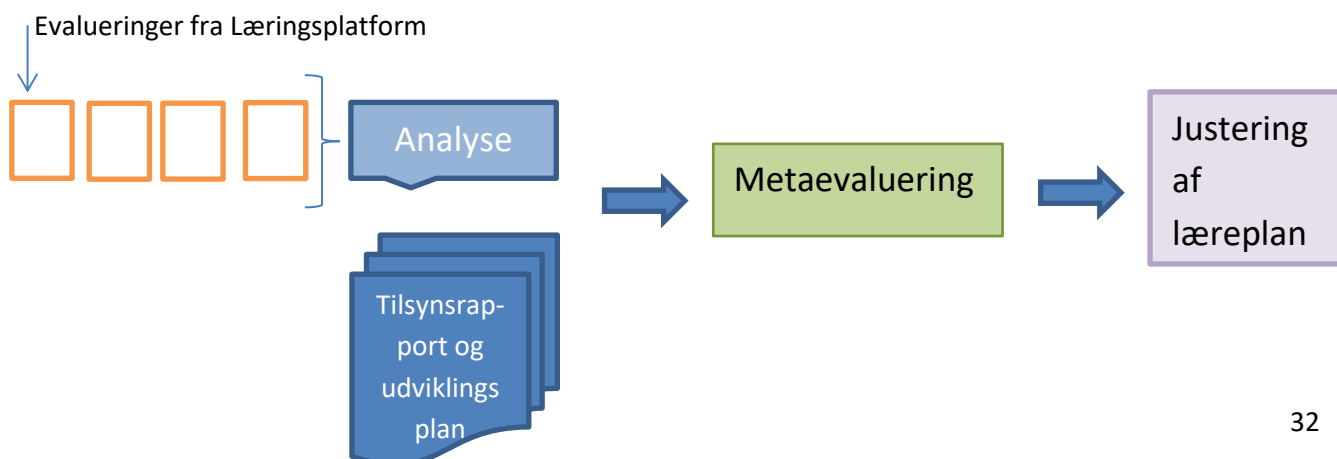
Evalueringen hvert 2. år tager form af en metaevaluering. En sammenfatning og en analyse af evalueringer fra læringsplatformen og inddrager feedback fra tilsynsrapporten.

Metaanalysen sætter lys på mønstre, sammenhænge, udeladelser i relation til:

- Mål og formål jf. det pædagogiske grundlag
- Teori og antagelser
- Børneperspektivet
- Læring for de pædagogiske medarbejdere
- Er der noget i det pædagogiske læringsmiljø der med fordel kan justeres?
 - noget fysisk, strukturelt eller med hensyn til organisering;
 - noget processuelt, relationelt i forhold til pædagogiske forløb, rutiner eller børnekultur

Oversigt over evalueringen hvert 2. år:

Den viden om det pædagogiske læringsmiljø og om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse som analysen og metaevalueringen frembringer, danner afsæt for drøftelser om justering af den pædagogiske læreplan. I disse drøftelser har dagtilbudslederen for at inddrage forældrebestyrelsen.

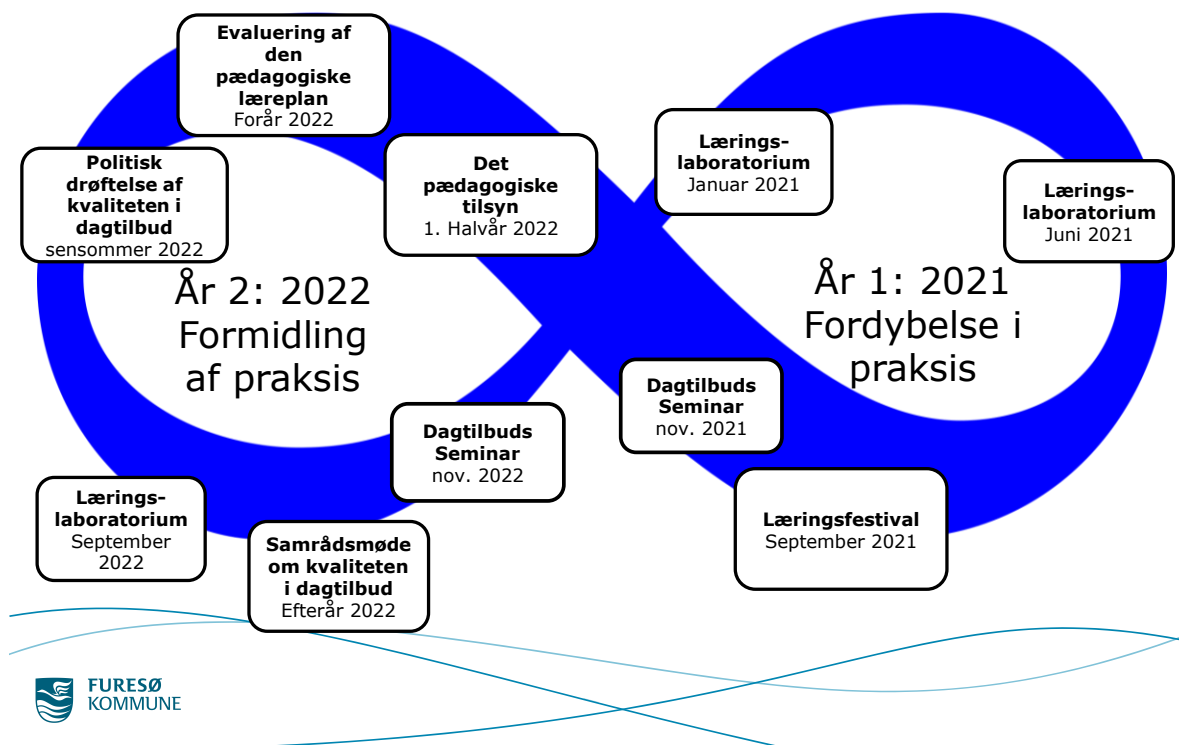
Inddragelse af forældrebestyrelsen

Forældrebestyrelsen inddrages omkring udarbejdelse, evaluering og opfølgning af den pædagogiske læreplan. I Furesø Kommune udarbejder dagtilbudsleder, faglige fyrtårne og pædagogiske medarbejdere et oplæg til forældrebestyrelsen til brug ved evalueringen af den pædagogiske læreplan hvert andet år. Oplægget består af en metaanalyse af data fra Læringsplatformen og udgør en samlet vurdering af det pædagogiske læringsmiljø: Der præsenteres udvalgte eksemplariske pædagogiske forløb, rutinesituationer og børnekultur der både repræsenterer succesfulde forløb og forløb hvor der er udviklingsmuligheder. Eksemplerne dækker det pædagogiske grundlag og de tolv mål for de seks læreplanstemaer. Forældrebestyrelsen har en dialog om oplægget og evaluerer den pædagogiske læreplan, herunder om der er principper for det pædagogiske læringsmiljø der ønskes justeret eller prioriteret. På baggrund af forældrebestyrelsens refleksioner og evaluering, samt medarbejdernes evaluering, beslutter dagtilbudsleder sammen med faglige fyrtårne den endelige justering af dagtilbuddets pædagogiske læreplan.

Læreplanssløjfen

Samspillet mellem politiske prioriteringer, de pædagogiske læreplaner, praksis og tilsynet illustrerer Furesø Kommune i Læreplanssløjfen:

Læreplanssløjfen 2021– 2022

”Læreplansløjfen” forbinder arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan, de pædagogiske tilsyn og formidlingen af det pædagogiske arbejde til bestyrelser, politikere og forvaltning. På baggrund af læring fra de foregående 2 års indsætter, prioriterer politikerne eventuelt temaer som dagtilbud arbejder med de følgende 2 år. Disse temaer omsætter dagtilbudsledere og medarbejdere i forvaltningen til elementer der kan indgå i det pædagogiske læringsmiljø. Lokalt kobler det enkelte dagtilbud disse temaer til de principper som forældrebestyrelsen har besluttet. Dagtilbudsleder og faglige fyrtårne præsenterer et bud for de pædagogiske medarbejdere der sammen laver den endelige planlægning.

Læringslaboratorier tilbyder læreprocesser hvor antagelser, som praksis hviler på, undersøges og hvor der udvikles ny praksis i fællesskab, baseret på nye antagelser. I læringslaboratorier arbejder dagtilbudsledere og faglige fyrtårne med at forandre, forbedre og innovere på fælles praksis. På læringslaboratorier sker videndeling, indhentning af ny viden og nye erfaringer, planlægning af nye prøvehandlinger og der hentes inspiration fra de andre deltagere. Læringslaboratorierne veksler mellem debatter, sparring, refleksive teams og faglige input mv. Furesø Kommune samler dagtilbudsledere og faglige fyrtårne fra alle kommunale og selvejende dagtilbud, ca. 4 gange om året til læringslaboratorier.

Dannelses- og læringsfestival afholdes hvert 2. år og inddrager medarbejdere, forældrebestyrelser og politikere i videndeling og dialoger om kvalitet i dagtilbud. Dannelses- og læringsfestivalen er både dagtilbud, skole og FFO. Eksempler på praksis i dagtilbud, skole og FFO samt praksis omkring overgangen mellem dagtilbud og FFO-skole præsenteres og deltagerne indgår i dialoger om erfaringer og læring fra praksis.

En dagtilbudsstatus udarbejdes af forvaltningen hvert 2. år og udtrykker kvalitet i dagtilbud, både i form af det ”tællende” og det ”fortællende”. Det tællende repræsenterer de data der kan kvantificeres og udtrykkes med tal, fx resultater af sprog- og trivselsvurderinger, af ressourcer der tilgår dagtilbudsområdet, af data omkring medarbejdere, fx uddannelse og fravær. Det fortællende indgår også i dagtilbudsstatussen, i form af læringsfortællinger, af videndeling fra dannelses- og læringsfestivalen. Dette fortællende er data der ikke kan kvantificeres uden at det væsentlige, at de dilemmaer praksis lever i og den læring om kvalitet de pædagogiske medarbejdere har gjort sig reduceres. Det fortællende kan fastholde kompleksiteten i den pædagogiske praksis.

Hvordan vil vi sikre at hverdagsevalueringer tilfører vigtig viden til de løbende og systematiske evalueringer, af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og så børnenes udbytte?

Hvordan afspejler jeres pædagogiske læringsmiljø det pædagogiske grundlag og målene for de seks temaer?

Hvordan udvikler vi evalueringskapaciteter, hvor har vi særligt behov? Og hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kommer vores evaluering ind, når vi kommer dertil.

Links:

Furesø Kommunes Børne- og Ungepolitik: [Børne- og ungepolitik](#)

Fortsat fremgang for Furesø, Byrådet mål for 2019 – 2020: [Fortsat fremgang](#) Vision 2030: [Vision 2030](#)

Fælles læringssyn 0 – 18 år: [Det fælles læringssyn](#)

Oplæg om dannesperspektiv til dannelsesrejsen, under udarbejdelse

Styrket pædagogisk læreplan, rammer og indhold, EMU [EMU: Den styrkede pædagogiske læreplan](#)

FN's børnekonvention: [Unicef, børnekonventionen](#)

Dagtilbudsloven: [Dagtilbudsloven](#)